

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Název zahraniční akce:	Projektové setkání a společná inspekce pracovní skupiny WG2 Akční plán EU proti obchodování s volně žijícími a planě rostoucími druhy IMPEL ET Ochrana přírody (Project Meeting & Join inspection WG2 EU Action Plan Against Wildlife Trafficking IMPEL ET Nature Protection)
Pořadatel:	IMPEL
Účastníci:	Mgr. Jana Zachařová, ČIŽP, OMOB a CITES, ŘDT Ing. Barbora Nováková, ČIŽP, OOPL OI Praha
Místo konání:	Utrecht, Houten, Holandsko
Termín konání:	17. – 20. 9. 2026

Anotace:

Pravidelná účast na projektovém jednání spojeném se společnou inspekcí skupiny WG2 projektu „EU Action Plan Against Wildlife Trafficking“ (Akční plán EU pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy) v rámci sítě IMPEL. IMPEL představuje síť Evropské unie pro implementaci a prosazování práva životního prostředí, jedná se o mezinárodní neziskové sdružení orgánů pro životní prostředí členských států Evropské unie, přístupujících a kandidátských zemí EU, zemí EHP a ESVO a potenciálních kandidátů na vstup do Evropského společenství. Expertní tým Ochrana přírody (Nature Protection Expert Team) se zaměřuje na zlepšení provádění a prosazování právních předpisů EU o ochraně přírody zvyšováním povědomí, výměnou osvědčených postupů a posilováním spolupráce mezi příslušnými zúčastněnými stranami.

Podrobný popis průběhu a výsledků cesty:

Ve dnech 17. – 20. 9. 2026 se v Holandsku uskutečnilo společné jednání a společná inspekce pracovní skupiny IMPEL WG2 projektu „EU Action Plan Against Wildlife Trafficking“, kterého se zúčastnili zástupci z řad inspektorů životního prostředí z mnoha zemí EU.

Dne 17. 9. 2026 proběhlo v budově ředitelství organizace Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA) v Utrechtu přivítání účastníků a představení hostující organizace. NVWA je stěžejním státním útvarem, který spadá pod Ministerstvo zemědělství, rybářství, bezpečnosti potravin a ochrany přírody, a který je zodpovědný za kontrolu v oblasti životního prostředí. Inspektoři NVWA jsou zodpovědní za oblast zdraví rostlin a živočichů, rybářství, invazní druhy a další oblasti, v neposlední řadě pak také za kontrolu v oblasti ochrany přírody a wildlife. V rámci odpoledního programu byli účastníci seznámeni s programem plánovaných společných inspekcí a dále se strukturou a působností hostující organizace.

Dne 18. 9. 2026 byla v dopoledních hodinách na programu prohlídka prostor dovozce korálů a mořských akvarijních ryb společnosti De Jong Marinelife v obci Spijk. Jedná se o jednoho z největších dovozců a obchodníků nejen v Holandsku, ale i v rámci EU. Společnost, kterou založili v roce 1958 rodiče současného majitele, se věnuje dovozu, obchodu, a především množení mořských ryb a korálů. V průběhu let společnost svůj sortiment rozšířila také o vybavení pro mořská akvária a svým odběratelům tak poskytuje komplexní servis. Vzhledem k dlouhodobým a bohatým zkušenostem v oblasti akvaristiky pořádají zástupci společnosti pravidelná školení pro státní zaměstnance, inspektory i vědecké orgány, zaměřená především na identifikaci jednotlivých druhů ryb a korálů, a to se zvláštním zřetelem na druhy chráněné úmluvou CITES, a rovněž na problematiku dovozu těchto živočichů a specifika jejich chovu a postupů při kontrole.

Zástupci společnosti účastníky provedli celým procesem chovu a prodeje ryb a korálů – od jejich dovozu, aklimatizace, množení, až po jejich následný prodej velkoodběratelům v EU. Přítomné inspektory zajímal především správný proces kontroly zásilek mořských ryb a korálů dovezených ze zahraničí – zástupci ČIŽP se podrobně zajímali o možnosti osvětlení zásilek při celní kontrole, která v ČR probíhá na pohraniční veterinární stanici. Vzhledem k delšímu pobytu mořských organismů ve tmě (až 2 dny) je zásadní nevystavovat je ihned po transportu běžnému dennímu světlu, ale je lepší svítit pouze červeným světlem.

Zástupci z Portugalska seznámili inspektory s vybavením, které mají k dispozici v Lisabonu, kde je pro hraniční celní kontroly mořských organismů vyčleněna speciální místnost s červeným světlem. Ze zkušenosti holandských inspektorů dále vyplynulo, že je rovněž vhodné doručitou zásilku nekontrolovat přímo při dovozu, ale pod celním dohledem ji zajistit („tape and save“) a takto zajištěnou ji pod kontrolou odvézt přímo k dovozci a provést detailní kontrolu až v kontrolovaném prostředí, aby nedocházelo ke zbytečnému poškození mořských organismů.

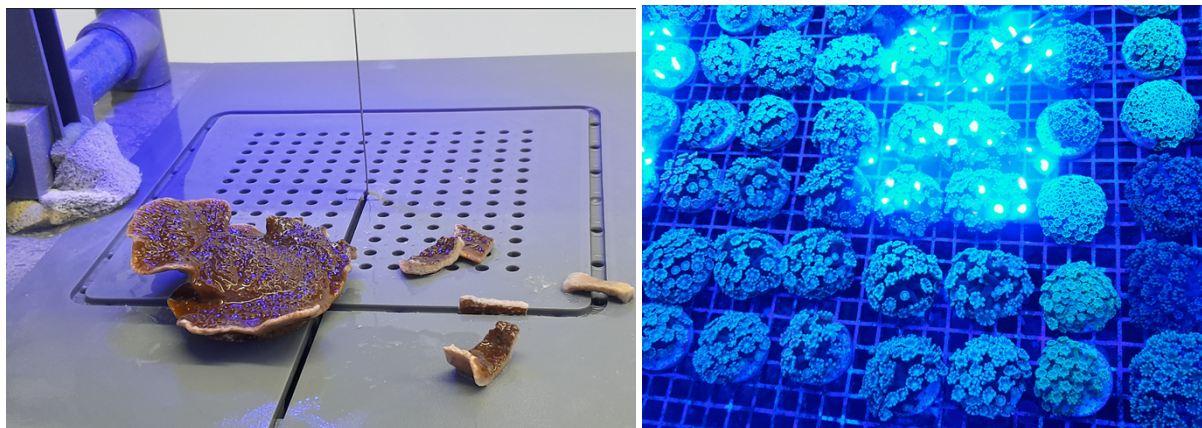
Zástupce společnosti přítomné inspektory dále seznámil se systémem balení zásilek a rozvozu po EU (opakovaně používané polystyrenové boxy, do sáčků s mořskou vodou se za pomoci kyslíkové bomby načerpá dostatečné množství O₂, který vydrží pro živé organismy minimálně po dobu 48 hodin transportu). Na dotaz zástupce z ČR, jak dlouho vydrží živé organismy v zásilkách ze zámorí (většinou Asie – Indonésie, Filipíny), se inspektoři dozvěděli, že transport zásilek může trvat až 36 hodin (od zabalení do rozbalení), ale některé druhy ryb vydrží v transportu i delší dobu.

Zajímavá byla i informace o používání modrého světla pro osvětlení akvárií, které nemá ze zdravotního hlediska na ryby žádný vliv, pouze pod ním akvarijní rybičky a korály lépe vypadají. Jedině pro hlubinné mořské korály je použití modrého světla výhodné.

Účastníci byli v rámci návštěvy provedeni množírnou zástupců zévovitých (*Tridacnidae*) a mořských koníků (*Hippocampus*) spadajících pod ochranu CITES. Společnost odchovává 5 druhů mořských koníků a zajímavostí při jejich rozmnožování je, že otec odchovává mláďata v „kapse“.

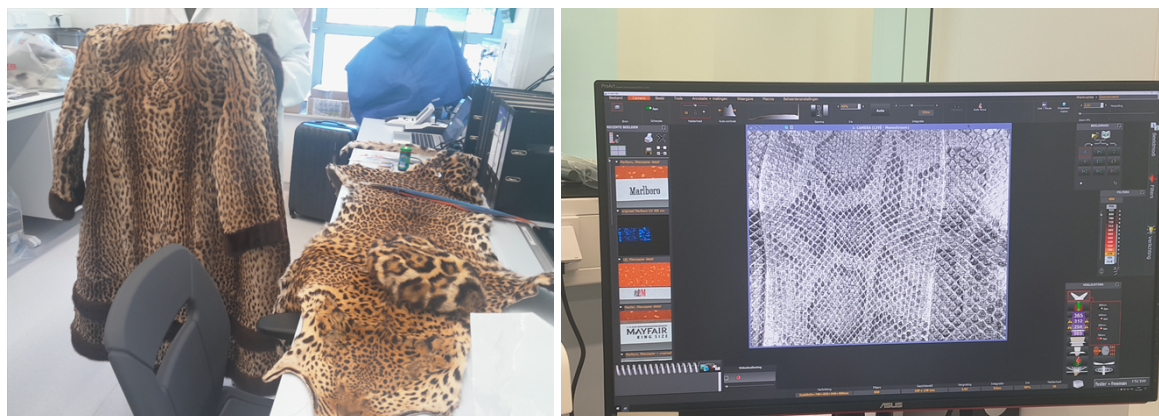
Dále byli přítomní odborníci seznámeni se systémem vydávání povolení pro vypěstované korály zařazené do příloh CITES (např. rod mořských korálů Montifora) a se způsobem jejich množení a pěstování. Dle zástupců společnosti korály rostou rychlostí cca 1 cm za měsíc

a k jejich pěstování je potřeba udržovat teplotu co možná nejpřesněji na 25 °C (tropické mořské korály).

Obr. 1,2 - Množení mořských korálů

Odpoledne 18. 9. 2026 byla na programu návštěva celní laboratoře (Douane Laboratorium) v Utrechtu. Laboratoř funguje již od roku 1880 a spadá pod Ministerstvo financí. Pracoviště funguje od roku 1995 jako oficiální akreditovaná laboratoř a od letošního roku je oficiálně registrováno jako mezinárodní laboratoř CITES, která zajišťuje determinaci a složení produktů. Společně s Nizozemským forenzním institutem je tak jedinou laboratoří oficiálně registrovanou u Sekretariátu CITES v rámci Evropské unie. V rámci Nizozemska se jedná o jediné pracoviště tohoto druhu zajišťující vědeckou podporu a pomoc celním orgánům. Čítá přibližně 90 zaměstnanců a v rámci své činnosti úzce spolupracuje rovněž s NVWA. V roce 2025 vyšetřila laboratoř celkem 240 vzorků, z nichž téměř polovina nebyla v souladu s právními požadavky. Laboratoř využívá moderní analytické a zobrazovací metody (Raman, XRF, FTIR, hmotnostní spektrometrie), DNA analýzu i morfologickou identifikaci – pro tento účel disponuje ucelenou kolekcí srovnávacích vzorků, umožňujících přesnou morfologickou determinaci (kožešiny, slonovina, kosterní materiál, dřevo atd.). Pracoviště nicméně nedisponuje přístroji pro izotopovou analýzu ani analýzu C14 – na tomto typu analýz tak musí spolupracovat s jinými pracovišti. Inspektorům byl představen také nový mobilní přístroj na analýzu PCR umožňující díky svým minimálním rozměrům použití přímo v terénu.

Obr. 3,4 - Pracoviště celní laboratoře v Utrechtu

Dne 19. 9. 2026 byla na programu návštěva záchranného centra pro ptáky (World of Birds Foundation) v Erice v severním Holandsku, které se specializuje na exotické druhy ptáků (především papoušků). Založeno bylo v roce 1996 a do současného působiště v Erice se přestěhovalo v roce 2011. Jedná se o nezávislou, veřejně prospěšnou neziskovou nadaci a centrum slouží rovněž jako hlavní záchranné centrum CITES v Holandsku určené pro exotické ptáky, do něhož se umísťuje naprostá většina zadržených exotických ptáků. Kapacity centra jsou obrovské – v době návštěvy inspektorů bylo v centru 750 zadržených ptáků (nejen z důvodu prokázání legálního původu, ale rovněž z důvodu welfare) a souhrnem zde bylo umístěno přes 2000 ptáků.

Hlavním cílem centra, které funguje z velké části na dobrovolnické bázi a je financováno sponzory a granty na konkrétní projekty, je však výzkum (např. aktuálně od roku 2024 výzkum na ptačí bornavirus – PDD), záchrana ohrožených druhů a udržování čistých linií druhů a poddruhů, ale také osvětová a edukační činnost. Centrum však není běžně otevřeno veřejnosti a nefunguje jako ZOO. Aktuálně zde pracuje 14 zaměstnanců, 55 dobrovolníků a 5–10 stážistů, nachází se zde 400 voliér a 5 vnitřních vyhříváných prostor. Centrum disponuje také 2 ošetrovnami, 5 izolovanými karanténami a 2 transportními ambulancemi pro ptáky vybavenými inkubátory.

Všechny nové „přírůstky“ jsou testovány na řadu nemocí včetně PBFD, PDD (Borna virus), ptačí chřipky aj. a z tohoto důvodu centrum úzce spolupracuje s veterinárním lékařem, který pravidelně do zařízení dochází (vlastního veterinárního lékaře pracoviště nemá).

Centrum dále slouží jako dočasný placený „hotel“ pro papoušky, o které se jejich majitelé z různých důvodů nemohou starat. Centrum si zakládá na welfare svých svěřenců, snaží se zajistit jim dostatek „enrichmentu“, má velice propracovaný systém krmení a ptáky drží pokud možno ve větších sociálních skupinách (rozmnožování u běžnějších druhů, u kterých to není žádoucí, se zabrání absencí hnízdicích budek). Financování zadržených exemplářů a veterinární péči o ně platí státní orgány a pro zabavené exempláře se snaží najít nové majitele (nikoli však z řad běžných občanů) a v některých případech se dokonce daří navracení zpět do volné přírody.

Obr. 5,6,7,8 - Ptačí centrum v Erice

Na poslední den akce, 20. 9. 2026, byla naplánována společná inspekce teraristické burzy v Houtenu. Jedna z největších pravidelně pořádaných burz plazů v EU se v Houtenu koná 5x ročně a dvakrát do roka se koná v belgických Antverpách. K účastníkům promluvil majitel a organizátor burzy, který jim sdělil, že burza je organizována již více než 30 let a pořadatelé se snaží o dodržování podmínek welfare zvířat a uplatňují vlastní striktní pravidla, která musí kupující a prodávající dodržovat (např. transport v zateplených boxech, všechny prodávané exempláře jsou při vstupu podrobeny kontrole veterinárním lékařem, kontrola probíhá i přímo v prodejních halách – kontroluje se velikost boxů atd.). Na burze je zakázán prodej jedovatých živočichů – toto je možné pouze v některé předem dané dny. Z hlediska dodržování podmínek úmluvy CITES je burza kontrolována pravidelně pracovníky NVWA i dalších státních institucí. V rámci společné inspekce předvedli kolegové z NVWA přítomným inspektorům v praxi i kontrolu za pomoci dronů, jež kontrolují přílehlou oblast burzy.

Cestovní zpráva předložena dne: 20. 10. 2026

Zpracoval: Mgr. Jana Zachařová, OMOB a CITES

Mgr. Jana Zachařová
Česká inspekce životního
prostředí
1 Dne: 21.10.2026 11:14

Schválil: RNDr. Jindřich Novák, Ph.D., vedoucí OMOB a CITES

RNDr. Jindřich Novák Ph.D.
Česká inspekce životního
prostředí
Dne: 21.10.2026 15:13